

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Svccinctam Doctrinarum Asceticarum Svmmam Comprehendens - Quam
ad majorem omnium in Ascési proficere cupientium utilitatem ac
subsídium

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1685

§. 1. De Tentatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48214](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48214)

CAPUT II.

DE IMPEDIMENTIS INDIRECTE
IMPEDIENTIBUS A PER-
FECTIONE.

§. I.

De Tentatione.

I. Est juxta Petrum Chrysologum species fallens, quæ prospera in adversis, adversa occultat in prosperis, humanamque ignorantiam dolose educit in lapsus, de qua Ascetæ sciendum præcipue, quid ante, in, & post sit observandum.

II. Ante tentationem itaque tria observanda sunt. 1. Ut certò sibi persuadeat, postquam accessit ad servitum DEI, animum ad tentationem paratum esse; imò quò plùs in Sanctitate profecerit, tantò vehementiùs oppugnatum iri, cum, teste S. Gregorio, hostis noster in hac vita positos, quantò magis nos sibi rebellare conspicit, tantò ampliùs expugnare contendat. 2. Ut firmiter quoque credat, DEUM, uti S. Paulus 1. Cor. 10. v. 13. monet, fidelem esse, atque adedò non passurum, ut supra vires tentetur; cum enim, ut rectè discurret S. Ephrem, homines, cum tam parùm sciant, sciunt tamen discernere, quantum oneris singula jumenta ferre valeant, tantumque imponunt, quantum eorum vires tolerant; si etiam figulus vasa efformans novit, quanto ea tempore in igne relinqui oporteat, ne, si diutiùs relinquet, adurantur; si minùs, dissolvantur; quanto magis DEUS, cujus est infinita potentia & Sapiencia, novit, quibus tenta-

tentationibus aut probationibus indigeant animæ ipsi placere volentes, neque majores permittet, quàm ipsarum utilitati conducatur? 3. Ut pariter firmissimè credat, non nocere sensum in tentationibus, si absit consensus; ut enim ignis sub cinere latet, etiamsi cineribus totus videatur sepultus; ita & caritas in corde esse potest, licet ob tentationum gravitatem videatur penitus extincta.

III. In ipsa tentatione quinque doctrinæ observandæ sunt. 1. Ut non concidat animo; si tentationum procellæ exortiantur; ut enim si Nauta semel à timore occupatus est, ad navim regendam proterus ineptus evadit; ita animus tentati si timori cessaverit, manifesto victoriæ amittendæ periculo se exponit. Unde sapienter monet S. Gregorius: In tentatione deprehensus tenebras mœroris incide, ne, qui in tanta animi tranquillitate alta de te senseras, in perturbatione quoque deterioris cogitationum caligine te confundas. 2. Ut Christi consilium sequatur dicentis: *vigilate, & orate, ne intretis in tentationem.* Et vigilantiam quidem etiam S. Paulus commendans, *vigilate, ait, stete in fide, viriliter agite; & confortamini: orationi instante, vigilantes in ea.* Quâ ratione autem suscipi debeat hæc vigilantia, pulchrè docuit S. Augustinus, dum sic Evangelium *vigilate* clausit: *Si ergo dormituri sumus, quando vigilabimus? corde vigila, fide vigila, spe vigila, caritate vigila, operibus vigila.* Hodie laboramus, & lampades nostræ inter ventos seculi hujus, tentationesque fluctuant, sed ardeat in robore flamma nostra, ut ventus tentationis augeat potius, quàm extinguat. Oratio verò quomodo practicanda sit, pulchrâ similitudine

Y

dine

dine declarat Abbas Joannes dicens: Similis debet esse Monachus homini sedenti sub arbore grandi, qui respiciens feras diversas & serpentes venientes ad se, cum non possit eis resistere, subit in arborem, & salvatur. Ita & Monachus sedens in cella, & videns pravas cogitationes confugiat ad DEUM per orationem, & salvabitur. Item similis debet esse homini habenti à sinistra ignem, & à dextra aquam, ut quotiens fuerit succensus ignis, tollat de aqua (puta oratione) & extinguat illum. 3. Ut initijs tentationum fortiter invigilet, & resistat: quia, ut bene monuit pius Author libelli de Christi imitatione, ^{facilius} hostis vincitur, si ostium mentis nullatenus introitus finitur, sed extra limen statim, ut pulsaverit, illi obviatur. Econtrario verò, si tentationi in carne nascenti festinè non resistitur, eadem, quâ nutritur, horâ roboratur, & existens foris in operibus vix prevallet, quia ipsam intus membrorum Dominam mentem captivam tenet, ut sapienter notavit S. Gregorius. Ut non obiter & perfunctoriè resistat tentationi & Hosti, sed penitus, quantum fieri potest, deleatur quod fiet, si ipsa etiam tentationum radix & occasio tollatur. Est autem hæc radix non alia, quam concupiscentia, uti clarè S. Jacobus indicavit dicens: Unde lites & bella in vobis? nonne hinc, ex concupiscentijs, quæ militant in membris vestris? Hæc autem radix tunc tollitur, si à Creaturis ad DEUM transferatur, juxta doctrinam S. Davidis dicentis: Delectare in Domino, & ipse tibi dabit petitiones cordis tui? Et Salomonis: Quorum si specie delectati, Deos putaverunt, sciant, quantum his dominator eorum speciosior est, speciei enim generator hæc omnia

constituit. 5. Ut ad pugnam se varijs motivis; præfertim DEI & totius Curiaë cælestis agonem spectantis, & animos addentis, præsentia cogitata excitet; quemadmodum S. Stephanus exemplo suo docuit, cælos apertos, & JESUM stantem à dextris contemplatus, dum lapidibus impeteretur.

IV. Post tentationem tria specialiter sunt observanda. 1. Ut debitæ DEO pro obtenta victoria gratiæ ferventer persolvantur, dicendo cum S. Davide: Benedictus Dominus DEUS meus, qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum. Aut: Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam. 2. Ut non putetur debellatum esse, si semel victoria obtenta est; nam, ut sapienter advertit venerabilis Beda, sæpe antiquus hostis; postquam menti nostræ tentationum certamen inflixerit, ab ipso suo certamine ad tempus recedit, non ut illatæ malitiæ finem præbeat, sed ut corda, quæ per quietem secunda reddidit, repente rediens, faciliùs inopinatè irrumpat. Huc etiam pertinet, ut non abiciat animum, aut contristetur, si devictis gravioribus hostibus advertat, se adhuc à minoribus infestari, nam, ut sapienter discurret S. Gregorius, hoc divinâ dispensatione agitur, ne ex omni parte virtutibus splendens in elationem sublevetur: ut, dum in se parvum quid reprehensibile videt, & tamen hoc subjungere non valet, nequaquam sibi, sed Authori victoriam tribuat in his, quæ subigere fortiter valet. Quod ad hoc agitur, ut ad virtutem mens proficiens justitiâ suâ, meliùs infirmitate roboretur; & inde veriùs in bonis luceat, unde etiam nolentem parva reprehensibilia humiliter obscurant. Unde & bene, cum

Y 2

Israëli-

Israëlitico Populo percepta promissionis terra dividetur Ephraim Tribui Chananæus gentilis Populus non occisus, sed factus est tributarius. Rectè autem tributarius effici dicitur, quia hoc ipsum vitium, quod subigere non possumus, ad usum nostræ utilitatis humiliter retorquemus, ut eo de se mens in summis vitia sentiat, quò suis viribus etiam parva, quæ appetit, non expugnat. Unde & bene rursus scriptum est: Hæ sunt gentes, quas Dominus dereliquit, ut erudiret in eis Israëlem. Ad hoc namque quædam minima vitia nostra retinentur, ut sese nostra intentio sollicitam in certamine semper exerceat, & eo de victoria non superbiat, quo vivere in se hostes conspicit, à quibus adhuc vinci formidat. 3. Ut, à quis in tentatione cecidisse ac succubuisse se advertat, animis non concidat, sed potiùs salubrem Thomæ Kempensis doctrinam ac consilium sequatur: Certa tanquam miles bonus; & si interdum ex fragilitate corruis, resume vires fortiores prioribus, confidens de ampliori gratia. Nam, ut rectè advertit S. Gregorius, sicut Dux in prælio plùs eum militem diligit, qui post fugam reversus, hostem fortiter percutit, quàm illum, qui nunquam terga præbuit, DEUS sæpe illos plùs amat, qui post peccatum ferventiùs illi servierunt, quàm qui peccato mortali non commisso, tepidos se in ejus servitio exhibuerunt.

